

ISBN: 2636-7791

STRATEJİK YÖNETİM ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Ex Oriente Lux...

JOURNAL OF STRATEGIC MANAGEMENT RESEARCH

Cilt / Volume : 2

Sayı / Issue : 1

Yıl / Year : 2019

STRATEJİK YÖNETİM ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
JOURNAL OF STRATEGIC MANAGEMENT RESEARCH

Cilt / Volume: 2 Sayı / Issue: 1 Yıl / Year: 2019

Kurucu ve İmtiyaz Sahibi / Founder & Owner

Doç. Dr. Kubilay ÖZYER

Editörler / Editors

Doç. Dr. Kubilay ÖZYER

Dr. Öğr. Üyesi Musa Said DÖVEN

Sekreteryaya / Secretary

Dr. Öğr. Üyesi Ersin IRK

Yazışma Adresi / Mail Address

Doç. Dr. Kubilay ÖZYER

Stratejik Yönetim Araştırmaları Dergisi

Gaziosmanpaşa Üniversitesi Taşlıçiftlik Yerleşkesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü

60150 TOKAT

Tel: +90 356 252 16 16 – 2363

Fax: +90 356 252 16 73

E-Posta/E-Mail: stratejidergisi@gmail.com

STRATEJİK YÖNETİM ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

STRATEJİK YÖNETİM
ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
(SYAD)

JOURNAL OF STRATEGIC
MANAGEMENT RESEARCH
(JOSMR)

Stratejik Yönetim Araştırmaları Dergisi (SYAD) yılda iki kez yayınlanan hakemli, bilimsel ve uluslararası bir dergidir. SYAD Index Copernicus, DRJI, Scientific Indexing Services, Rootindexing, ResearchBib dizinleri tarafından taranmaktadır. Stratejik yönetime ilişkin teorik ve görgül makalelere, yer verilen dergimizin temel amacı, bu alanlarda akademik bilginin üretimi ve paylaşımına katkı sağlamaktır. Dergimizde “Türkçe” ve “İngilizce” olmak üzere iki dilde makale yayınlanmaktadır. Dergiye yayınlanmak üzere gönderilen yazılar, belirtilen yazım kurallarına uygun olarak hazırlanmalıdır. Dergiye yayınlanmak üzere gönderilen yazılar, daha önce yayınlanmamış ve yayınlanmak üzere gönderilmemiş olmalıdır. Dergide yayınlanan yazılarda belirtilen görüşler, yazarlara ait olup SYAD’ın görüşlerini yansıtmaz. SYAD ‘da yayınlanmış yazıların tüm yayın hakları saklı olup, dergimizin adı belirtilmeden hiçbir alıntı yapılamaz.

The Journal of Strategic Management Researches (JOSMR) is an academic, peer-reviewed, scientific and international journal which is being published biannually. JOSMR is cited by Index Copernicus, DRJI, Scientific Indexing Services, Rootindexing, ResearchBib. JOSMR, with it’s articles essentially aims to contribute to academic development and sharing in the fields of Strategic Management. In JOSMR, Articles are being published both in Turkish and English Languages. Articles which will be sent to JOSMR for publishing, should be prepared according to guideline of JOSMR. Articles which will be sent to JOSMR for publishing, must be not published before or not sent to other journals. The views presented in the JOSMR represent opinions of the respective authors. The views presented do not necessarily reflect the opinion of the JOSMR. Copyrights for all articles published in JOSMR reserved. For quotation, JOSMR must be cited

STRATEJİK YÖNETİM
ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

İNDEKS BİLGİLERİ/ INDEX INFORMATION

“Stratejik Yönetim Araştırmaları Dergisi” aşağıda yer alan indekslerde taranmaktadır.

“Journal of Strategic Management Research” is cited in the indexes below.

STRATEJİK YÖNETİM
ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Bilim Kurulu
Members of the Science Board

Prof. Dr. A. Asuman AKDOĞAN
Erciyes Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet BARÇA
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Prof. Dr. Recai COŞKUN
Bakırçay Üniversitesi

Prof. Dr. Bayram Zafer ERDOĞAN
Anadolu Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet ERYIGİT
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Prof. Dr. Asep HERMAWAN
Trisakti Üniversitesi, Endonezya

Prof. Dr. Farzand Ali JAN
Iqra National University, Pakistan

Prof. Dr. Mahir NAKİP
Çankaya Üniversitesi

Prof. Dr. Ömer TORLAK
Rekabet Kurumu

Prof. Dr. Nurullah UÇKUN
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Prof. Dr. Uğur YOZGAT
İstanbul Kültür Üniversitesi

Prof. Dr. Tahir AKGEMCİ
Selçuk Üniversitesi

Prof. Dr. Adnan ÇELİK
Selçuk Üniversitesi

Prof. Dr. Ali DANIŞMAN
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Prof. Dr. Nihat ERDOĞMUS
Yıldız Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Nurullah GENÇ
T.C. Merkez Bankası

Prof. Dr. Mesut İDRİZ
Sharjah Üniversitesi, BAE

Prof. Dr. Shah JEHAN
Iqra National Üniversitesi, Pakistan

Prof. Dr. Tülay İLHAN NAS
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Deniz TAŞCI
Anadolu Üniversitesi

Prof. Dr. Azmi YALÇIN
Çukurova Üniversitesi

Prof. Dr. Husna Leila YUSRAN
Trisakti Üniversitesi Endonezya

STRATEJİK YÖNETİM
ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Bu Sayıda Katkıda Bulunan Hakemler
Reviewers List of This Issue

Doç. Dr. Mahmut AKBOLAT
Sakarya Üniversitesi

Doç. Dr. Köksal BÜYÜK
Anadolu Üniversitesi

Doç. Dr. Engin KANBUR
Kastamonu Üniversitesi

Doç. Dr. Behçet Yalın ÖZKARA
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Doç. Dr. Kubilay ÖZYER
Toğat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Doç. Dr. Muhammet Ali TİLTAY
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Asst. Prof. Dr. Adil ADNAN
Iqra national University - Pakistan

Dr. Ahmet MUMCU
Ordu Üniversitesi

Asst. Prof. Dr. Aamir NADEEM
City University - Pakistan

Dr. Öğr. Üyesi Ufuk ORHAN
Mersin Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Arif YILDIZ
Adıyaman Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Tuba YİĞİT
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

STRATEJİK YÖNETİM
ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

<i>İçindekiler</i>	<i>Sayfa No.</i>
<i>Table of Contents</i>	<i>Page Num.</i>
1. Quality of Healthcare Services in Hospitals of Pakistan: From Patients' Perspective	
Hastalar Perspektifinden Pakistan Hastanelerinde Sağlık Hizmetlerinin Kalitesi	1-20
Aqsa SİDDİQ, Muhammad Farooq JAN, Khursheed IQBAL Farhan AHMED, Adil ADNAN.....	
2. Uluslararası Pazara Giriş Kararını Etkileyen Faktörler Üzerine Kavramsal Bir Çalışma	
A Conceptual Study On The Factors Affecting Foreign Market Entry Decision	21-46
Naci BÜYÜKDAĞ, Tuğba GÜRÇAYLILAR YENİDOĞAN	
3. Technological And Marketing Innovation For Explaining On Organizational Growth	
Organizasyonel Büyümenin Açıklanmasında Teknolojik Ve Pazarlama İnovasyonu	47-58
Muhammad Farooq JAN Zeeshan JAVED, Zohaib ALİ, Azmat Ali SHAH, Zeeshan HAİDER	
4. Abridge from Organizational Culture to Strategic Management in Public Organizations	
Kamu Kurumlarında Örgüt Kültüründen Stratejik Yönetime Köprü	59-88
Ali ALQADRE	
5. Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Niyetine Etkisi: Mersin Üniversitesi'nde Bir Araştırma	
The Role Of Entrepreneurial Personality Traits On Entrepreneurial Intention: A Research In Mersin University	89-123
Emre GENÇAY, Musa Said DÖVEN	

Stratejik Yönetim Araştırmaları Dergisi
Journal Of Strategic Management Research
Cilt/Vol.: 2, Sayı/Issue: 1, Yıl/Year: 2019, Sayfa/Pages: 89-123

Geliş tarihi/Received: 21.09.2019 – Kabul tarihi/Accepted: 18.03.2019

Yayın tarihi/Published: 31.03.2019

**GİRİŞİMCİ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN GİRİŞİMCİLİK
NİYETİNE ETKİSİ: MERSİN ÜNİVERSİTESİ'NDE BİR
ARAŞTIRMA***

Öğr. Görevlisi Emre GENÇAY
Ahi Evran Üniversitesi Mucur M.Y.O. Sivil Havacılık İşlet. Böl.
Dr. Öğr. Üyesi Musa Said DÖVEN
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, İİBF İşletme Bölümü

ÖZET

Girişimcilik son dönemlerde ekonomik olgusunun yanında sosyal özelliklerinin ön planda olması ile epey önemli bir konu haline gelmiştir ve gün geçtikçe araştırma alanları artmaktadır. Girişimcilik niyeti, kişilerin kendi işlerini kurmak ve işletmek için istekli olmaları veya bu hususta kararlı bir tutum sergilemeleridir. Kişilik özellikleri ise girişimcilik niyetini etkileyen önemli etkenlerden biridir.

Bu çalışmanın amacı üniversitede öğrenim gören öğrencilerin girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik niyetine olan etkisini ortaya koymaktır. Bu amacın yanı sıra demografik değişkenler ile girişimcilik niyeti arasındaki farklılıklar araştırılmıştır. Bu niyetle, Mersin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nden 320 öğrenci ile araştırma ortaya konulmuştur. Veri toplama aracı olarak anket kullanılmış, toplanan verilere ve araştırma sorularına göre korelasyon ve regresyon analizi, t-testi, tek yönlü varyans (anova) analizi uygulanmıştır.

Yapılan istatistiksel analizler sonucunda; kişilik özelliklerinin girişimcilik niyetine olan etkisinin önemli bir ölçüde olduğu tespit edilmiştir. Kişilik özelliklerinden "risk alma ve belirsizliğe toleransın" girişimcilik niyetine pozitif yönde ve anlamlı bir etkisinin olduğu görülmüştür. Bunun yanında "aile geliri, anne eğitim durumu, aile ve yakın çevrede örnek alınan başarılı bir girişimci" demografik değişkenleri ile girişimcilik niyeti arasında pozitif yönde ve anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Çalışmanın sonucunda ise araştırmadan elde edilen bulgulara dayanarak öğrencilerin girişimcilik niyetlerini artırabilecek öneriler ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler. *Girişimcilik Niyeti, Girişimci Kişilik Özellikleri*

** Bu çalışma Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalında Emre GENÇAY tarafından Dr. Öğretim Üyesi Musa Said DÖVEN danışmanlığında hazırlanmış olan "Kişilik özelliklerinin girişimcilik niyetine etkisi: bir araştırma" adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

THE ROLE OF ENTREPRENEURIAL PERSONALITY TRAITS ON ENTREPRENEURIAL INTENTION: A RESEARCH IN MERSIN UNIVERSITY

ABSTRACT

In recent years, entrepreneurship has become a very important issue with the social aspects of the economy as well as the economic situation, and research are a increasing day today. Entrepreneurship can be defined as taking both he advantage of opportunities to bring together existing pieces and bringing out market share. The intention of entrepreneurship is that people must be willing or are able to set up and run their businesses. Personality trait sare one of the important factor saffecting the intention of entrepreneurship.

The aim of this study is to show the effect of the personality traits of the university students on entrepreneurial intent. In addition to this purpose, the effect of demographic variables on the entrepreneurial intentions was examined. Forth is purpose, research was carried out with 320 students from Mersin University Faculty of Economics and Administrative Sciences. A question naire was used as a data collection tool, correlation and regression analysis, t-test, one way variance (ANOVA) analys is were applied according to collected data and research questions.

As a result of statistical analysis; It has been found that personality trait sare an important measure of entrepreneurship intention. It has been determined that 'personality traits' and 'tolerance to uncertainty' have a significant effect on entrepreneurship intention. Besides, it was found that there is a significant difference between some of the demographic variables such as " family income, mothe reducation status, successful entrepreneur modeled in family and close environment " and intention of entrepreneurship. As a result of the study, suggestions were presented to increase students' entrepreneurial intentions based on the findings obtained without research.

Keywords: Entrepreneurship Intention, Entrepreneur Personality Features

GİRİŞ

Girişimcilik, ilk dönemler sadece iktisadın ilgi alanına girse bile, globalleşen günümüz iş dünyası tüm bilimlerin girişimcilik üzerindeki ilgi ve tesirini gün geçtikçe arttırmaktadır. Bu ilginin kaynağı olarak birçok etken telafuz edilebilir. Örneğin global rekabetin küçük firmaların kuvvetini arttırması, piyasada ortaya çıkan teşviklerin istikrarlı bir değişim göstermesi ve yeni pazarların ortaya çıkması gibi birçok neden, girişimciliği üzerinde çalışma yapılması ve kafa yorması gereken bir konu noktasına getirmiştir (Şeşen vd., 2014: 93).

Ülkemizde de girişimcilik konusu gün geçtikçe önem arz etmektedir. Ülkemizde girişimcilik temelli çalışmaların geçmişi çok eski olmasa bile, son 15-20 yılda iş dünyasında yaşanan gelişmeler, artan rekabet,

kamu istihdamındaki küçülme, işgücünün niteliğindeki değişim, bilişim ve hizmet sektörünün iktisatla paralel olarak gelişmesi, girişimciliği ülkemiz için de önemli bir araştırma başlığı noktasına getirmiştir (Şeşen vd., 2014: 93).

Araştırmalar genellikle girişimciliğin dogmatik kısımlarına vurgu yapsa bile, girişimciliğin yaşam süreci içinde sonradan kazanılabilecek bir konu olduğu da sıklıkla dile getirilmektedir. Bundan ötürü çalışma hayatına yaklaşmış olan üniversite öğrencileri girişimcilik niyeti çalışmalarının merkezinde yer almakta, öğrencilerin girişimcilik niyetlerini etkileyen faktörlerin neler olduğunu ortaya koymaya çalışan birçok çalışma ortaya konmaktadır (Şeşen vd., 2014: 94).

Ülkemiz insanının genel itibariyle girişimci olduğu, bu konularda çalışmalarda bulunan yabancı bilim insanları tarafından dile getirilmiştir. Bundan ötürü ülkemizde de özellikle üniversitede eğitime devam eden her öğrenciyi potansiyel bir müteşebbis olarak görmek ve onları içinde yaşamlarını sürdürdükleri çevrenin pek çok konudaki kabiliyetlerinin farkına varabileceği, sorunları birer fırsat gibi görebilecekleri bilgi ve yeteneklerle donatmak, yaratıcılığı bastırılmayıp teşvik edilmiş şahıslar olarak yetişmelerine katkı yapmak çok önemlidir.

Özellikle girişimcilik niyetinin esas olarak oluştuğu ve bu niyetin pozitif bir yönde etkilenebileceği üniversite eğitimi ve bu eğitimi alan öğrencilerin girişimcilik niyetleri üzerine yapılan çalışmalara katkıda bulunmak amacıyla tasarlanan bu çalışmada, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin kişilik özelliklerinin girişimcilik niyetlerini nasıl etkilediği ortaya konulmaya çalışılmıştır.

SYAD

2019/1

1. Girişimci Kişilik

Her insanın olaylara karşı tutum ve davranışları birbirinden farklılık gösterir. Hepimizin aynı biyolojik yapısı olmasına rağmen, hiç birbirimize benzemediğimiz gibi, olaylar karşısındaki reaksiyonlarımız da farklılık göstermektedir. Duygu ve düşüncelerimiz, çevremizde gelişen olaylara yaklaşım tarzımız farklılıklar göstermektedir. İşte bütün bu oluşan farklılıklar genelde kişilik kavramı altında incelenmektedir (Özkalp ve Kirel, 2010: 72).

Girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik niyetine etkisini araştırıldığı bu çalışmada, kişilik kavramı ve girişimci kişilik özellikleri üzerinde durmak fayda sağlayacaktır.

1.1. Kişilik Kavramı Ve Tanımı

Kişilik sözcüğünün kökeni, Latince’de “persona” olarak adlandırılan kavrama dayanmaktadır. Klasik Roma tiyatrosunda oyuncuların görev aldığı rollere göre yüzlerine giydikleri maskelere verilen isim olan persona, giyilen bu maskelerle bireyler arasındaki farklılıkların dile getirildiği bu tiyatrolarda önemli bir konuma sahiptir (Ersoy vd.,2006: 3).

Kişilik tek yönlü bir oluşum değildir. Bireylerin tutum ve davranışlarıyla ilgili akla gelen birçok özelliği barındırmaktadır. Bundan ötürü kişilikle alakalı haddinden fazla tanımla karşılaşmak olasıdır. Bu çokça ifadelerden birine değinilecek olursa, bireylere süreç ilerledikçe sosyal ve biyolojik özellikler şeklinde yüklenen ve belli bir süreç içerisinde de istikrarını devam ettiren duygu, düşünce ve bireysel farklılıkların hepsi kişiliktir (Özer, 2013: 127).

1.2. Girişimci Kişilik Özellikleri

Kişilik özellikleri ile alakadar olan bilim adamlarının en çok dikkatini çeken konulardan bir tanesi de girişimciliktir. Bu ilgi vasıtasıyla yapılan çalışmalar, girişimci insanları diğerlerinden farklı kılan özellikler üzerinde yoğunlaşmasını sağlamıştır. Bu yoğunlaşmaya iten fikir, başarılı girişimcilerin birtakım ortak özelliklerinin olabileceği fikridir (Keleş, vd., 2012: 109). Girişimci kişilik özellikleri; risk alma eğilimi, başarıya ihtiyacı duyma, yenilikçilik, kontrol odağı ve belirsizliğe toleranstır (Bozkurt ve Erdurur, 2013: 60).

Risk kavramı genellikle girişimcilikle özdeşleşen bir kavram olarak değerlendirilmiştir. Girişimciliği çalışan birçok araştırma, risk alma yeni olanakların yaratılmasında önemli bir faktör olmasından yola çıkılarak yapılmıştır. Bu araştırmaların büyük bir kısmında, girişimcilerin, girişimci olmayan kitleden farklı bir şekilde riske ve belirsizliğe karşı yüksek toleransı ifade eden değer yargılarına sahip oldukları ortaya konmuştur (Timuroğlu ve Çakır, 2014: 120).

McClelland teorisinde başarıya ihtiyacı bireyin tutum ve davranışlarının peşindeki destekleyici kuvvet ve girişimci eğilimini etkileyen sağlam bir psikolojik gerekçe olduğunu iddia etmiştir. Kişilerin başarıyı yakalaması niyeti uğruna büyük bir şevke sahip oldukları ve şahsi iradeleriyle hedeflerini yakalamayı sevdiğini bilir (Dündar ve Ağca, 2007: 127).

Başarıya ihtiyacı fazla olan insanlar bilinçli bir biçimde risk alırlar, işlerine motive olurlar, kendilerine güvenleri eksiksizdir ve sorumluluk almaktan geri durmazlar. Seçtikleri işler riskli, zorlu olsa bile performanslarını değerlendirebilecekleri işlerdir. Bu kişiler istikrarlı bir

SYAD

2019/1

biçimde kendilerini geliştirmeyi arzulayacaklardır (Tikici ve Aksoy, 2009: 39).

Yenilikçiliğin, yeni iş organizasyonları üzerinde etkisi oldukça güçlüdür. Schumpeter'e göre yenilikçilik, girişimciliğin merkezidir. İşyerlerindeki halihazırdaki kaynakları arttırmak veya onlara yenilerini takviye ederek yeni istihdam imkanları yaratmaktır (Bozkurt ve Erdurur, 2013: 61).

Bir işletmenin varlığı ve geleceği için, en kritik öge olarak kabul görebilecek olan yenilikçilik, başka bir deyişle inovasyon, latince 'nova' kelimesinden meydana gelmiştir. Yenilikçilik müteşebbislerin merkezi noktası ve çok önemli karakteristik özelliğidir ve yaratıcılığın bir nevi ticari boyutu olarak ifade edilmektedir. Bu bakış açısından yola çıkarsak yenilik pazarlanabilir (Akkaya, vd., 2014: 112).

Kontrol odağı, insanın şahsi fiillerini ve sözü geçen fiillerin neticeleriyle ilişki kuvvetini ne biçimde anladığını ortaya koyan bir değişken faktördür. Julian Rotter bireylerin kendi yaşamlarını kontrol altında tutabilme güçleri bakımından birbirinden farklılıklar gösterdiklerini ortaya çıkarmıştır. Kimi bireylerin kendi yaşamlarını denetleyebilmeleri, gerçekleştirmeyi arzuladıkları tutum ve davranışlar için gerekli olan kuvveti kendilerinde gördüklerini yahut bunun zıttı olarak kimi bireylerde bunların dış faktörlerle bağlantılı olduklarına inanmaktadırlar (Bozkurt ve Erdurur, 2013: 60).

İçsel kontrol, bireylerin yahut girişimcilerin istikballerinin dış faktörlerin ötesinde kendi kontrollerinin altında olduğunu özümsemeleridir. Dışsal kontrol ise, bireylerin istikballerinin kendi inisiyatifinden çıkıp dış etmenlerden etkilendiğine inandıkları unsurdur (Soyşekerci, 2013: 36).

Belirsizlik, yeterli görülmeyen kaynak sebebiyle yapılandırılmayan bir durum, belirsizlik toleransı ise belirsiz durumlar cereyan ettiğinde pozitif bir biçimde tepki verebilme meziyetidir. Eğer bir birey yetersiz bir kaynağı kabul eder ve belirsizlik durumunda verdiği kararın arkasında durur ise, bu tarz hallere karşı toleransı üst seviyede olarak belirtilir. Düşük belirsizlik toleransını barındıran şahıslar, strese maruz kalıp zamansız tepkiler ortaya koyabilirler(Akkaya, vd., 2014: 113).

2.Girişimcilik

Girişimcilik kavramının işletme ve ekonomi alanlarında uzun süredir kullanıldığı görülür.Fransız ekonomist J.B. Say'dan beri girişimcilik dördüncü üretim faktörü şeklinde kabul edilmiştir. Bu sayede klasik üretim faktörleri emek, sermaye ve tabiat faktörlerine girişimcilik de dahil olmuştur (Bilge ve Bal, 2012. 132). Girişimciliğe çağdaş bir yaklaşım gösteren kişi ise Joseph Schumpeter'dir. Schumpeter girişimcilik ve vizyon arasındaki bağlantıyı sağlarken, hem iktisadi hem de sosyal psikolojik düzlemde ele almıştır. Bilhassa girişimcinin kişilik örüntüsü üzerine dikkat çekmiştir (Armağan, 2013: 52).

SYAD

2019/1

Çalışmanın bu bölümünde; girişimcilik ile ilgili temel kavramlar ve girişimcilik niyeti kavramları üzerinde durulacaktır.

2.1. Girişimcilikle İlgili Temel Kavramlar

Gündelik yaşamda girişim, herhangi bir işi gerçekleştirmek, başlatmak, üretmek hedefiyle harekete geçme edimi biçiminde ortaya konmakta, girişimci ise harekete geçebilme koşullarını ortaya koyan girişken şahıs olarak ifade edilmektedir (Armağan, 2013: 51).

Jean Babtiste Say'a göre girişimcilik, dördüncü üretim faktörü şeklinde ifade edilebilir. Say'a göre girişimcinin elde ettiği kar ile sermayeye

sahip bireyin kazandığı kar arasında fark vardır. Girişimci, ekonominin yapı taşlarından (Özdevecioğlu ve Karaca, 2015: 15).

Schumpeter'e göre girişimcilik, iş dünyasına dair kararlar alma seviyesinde beliren bir zihniyet biçimi şeklinde ifade edilmiştir. Bu zihniyetin elzem tarafı, yenilikleri izleme ve getirebilmedir. Müteşebbis, mevcut olanakları birbiriyle sentezleyerek yeni bileşimler ortaya koyabilen bireydir (Marangoz, 2012: 2)

Literatür incelendiğinde, girişimci kavramıyla ilgili aşağıdaki gibi özelliklerden bahsedilmiştir.

- Girişimci belirsizlikle ilgili risk sorumluluğunu alan bireydir.
- Girişimci finansal sermaye arz eden bireydir.
- Girişimci yeniliğe açıktır.
- Girişimci karara varır.
- Girişimci endüstriyel liderdir.
- Girişimci yöneticidir.
- Girişimci işletmenin patronudur.
- Girişimci üretim faktörlerinin işverenidir.
- Girişimci sözleşme yapan kişi yani sorumluluk sahibidir.
- Girişimci yatırımcıdır (Güney, 2015: 58).

Aşağıdaki tabloda, literatürdeki önemli yazarların tanımları kısa bir şekilde verilmiştir:

Tablo 1. Girişimci Tanımları

Yazar	Tanım
J.A.SCHUMPETER	Değer yaratmak için değişimin katkısından yararlanan, fırsat yarattığında, değişim ajanı olan birey.
F. H. KNIGHT	Geleceği belli olmayan bir durum içerisinde, neyin, ne zaman ve ne şekilde üretileceğine dair kar amacıyla sorumluluk alan birey.
J. B. SAY	Ekonomik kaynakları düşük üretkenlik seviyesinden yüksek üretkenlik seviyesine çıkarabilen birey.
R. HIRSCH	Sosyal, parasal ve psikolojik tehditlere rağmen maddi ve şahsi tatmin elde eden, bu doğrultuda farklı kıymete sahip bir şey ortaya çıkaran kişi.
T. BURNS	Kar elde etmek için fırsatları değerlendiren ya da yenilik gerçekleştiren kişi.
WEBSTER ANSIKLOPEDISI	Ekonomik bir işletmenin destekleyicisi ve bilhassa işi organize eden, işin riskini üstlenip yöneticiliğini yapan birey.
V. THÜNEN	Yöneticiden farklı bir şekilde riske giren kişi.
T. S. HATTEN	Fırsatların farkına varıp bu fırsatları lehine çevirebilmek için iş kurma riskini göze alan kişi.
BAUDEAU	Sürekli inovasyon yaparak maliyetlerini düşüren aynı anda karı arttıran birey.
A. SHAPERO	Girişimde bulunan, sorumluluk alan, iflas etme riskine karşısistemleri organize eden birey.

Kaynak: Özdevecioğlu ve Karaca, 2015: 17

SYAD

2019/1

Yaygın bir biçimde kabul edilen girişimcilik türleri; Orijinal girişimcilik, iç girişimcilik, kurumsal girişimcilik, profesyonel (yönetici) girişimcilik, teknik girişimcilik, girişimci girişimciliği ve çevreci girişimciliğdir (Özdevecioğlu ve Karaca, 2015: 37).

Orijinal girişimcilik; girişimcilerin ilk önce kendi kuvvet, beceri, algı, sezgi, ustalık, deneyim, bilgi gibi özelliklerine dayanarak hayallerini ortaya koymak niyeti ile harekete geçtikleri ve temelden başlayarak ortaya koydukları girişimlerdir (Cin ve Günay, 2013: 10) İç girişimcilik sürecinin merkezinde iç girişimci vardır. İç girişimci, vizyonu olan ve mevcut bir organizasyon içinde girişimsel ruhu ve atmosferi ortaya çıkarma sorumluluğunu üstlenen kişidir. Onun aklındaki, bir fikri yahut bir fırsatı, karlı bir ekonomik gerçeğe dönüştürmektir. Dolayısı

ile dahil olduğu kurum içinde hayata geçirilmesi şart olan herşeyi gerçekleştirmekten geri durmaz (Ağca ve Yörük, 2006: 162).

Kurumsal girişimcilik, yenilikçilik, risk alma, rekabetçi saldırganlık, ve proaktiflik boyutlarını kapsar. Literatürde kurumsal girişimcilik, ürün ve zaman yeniliği ya da pazar geliştirme araştırmalarında yer bulmak üzere bahsi geçen organizasyon ile herhangi bir bağı olan yeni bir iş girişimi tanımı olarak yer bulmuştur (Özdevecioğlu ve Karaca, 2015: 37).Herkes tarafından kabul gördüğü üzere, bir gün işi ilk kuran girişimcinin yaşlılık, emeklilik, beceri kaybı, ölüm veya neslin tükenmesi dahası hayırsız ebeveyn gibi gerekçelerden dolayı işi bırakmak durumunda kalma olasılığı mevcuttur. Bu girişimcilik türü, pekçok probleme göğüs gererek ortaya konulan bu işletmelerin, işletme dahilinde yahut haricinde işin ehli bir kişiye devredilmesi ya da satılması durumunu kapsar (Top, 2006: 14).

Teknik girişimcilik, Ar-Ge'ye ve bilgiye yatırım yapan ülkelerde şahane bir şekilde yüksek dereceldedir. Bu girişimcilik türünde kuruluş aşamasına kadar devam eden araştırma faaliyetleri 5-10 sene gibi ortalama zamana bedel olduğundan farklı motivasyona ve farklı bir dış desteğe gereksinimi olan bir girişimcilik çeşididir (Top, 2006: 16). Yenilik ve farklılık meydana getirme eğilimine sahip olan ekonomiler girişimci ekonomilerdir. Dolayısı ile değişim kaçınılmazdır. Girişimci girişimcilik, dinamik olmayan çevrelerde mevcudiyetini ortaya koyan girişimlerde, istikrarlı bir biçimde büyüme biçiminde ortaya çıkar (Tikici ve Aksoy, 2009: 19).

Günümüze bakıldığında pek çok problemle karşı karşıyayız. Bu problemlere çözüm yolları ararken, çevreci girişimcilik bu problemlerin içinde gizli ihtimal dahilinde fırsatların oluşabilmesini

sağlayacak bir girişimcilik çeşididir. Bununla beraber yeşil girişimcilik olarak da lanse edilen bu tür, bilhassa üretim yöntemlerinde gerçekleştirilen değişikliklerle ortaya konabilmektedir (Ersoy vd., 2006: 9). Hali hazırda pazardaki değişimin sonucunda meydana çıkan fırsatları fark ederek yahut potansiyel fırsatları sezerek, halihazırdaki veya hedefteki pazara mal ve hizmet götürmek niyeti ile ortaya konan girişimcilik türüdür. Fırsat girişimciliğinden gerektiği kadar nemalanabilmek için girişimcinin yeterli bilgi birikiminde ve becerisinde olması gerekir (Tekin, 2004: 3).

Kamu girişimcilik çeşidi kamu kısmının mülkiyeti, yönetimi ve kontrolü gözetiminde olan ve piyasa malı özelliğindeki özel olan malları ortaya koyan girişimler olarak ifade edilmektedir. Kamu girişimciliği ifadesinin dayandığı esas, kamu kısmı tarafından ortaya konulan ve genellikle piyasa ekonomisinin ortaya koyabileceği özelliklere sahip olan özel mal ve hizmetlerin ortaya konulmasıdır (Büyük, 2014: 109).

Yaratıcı girişimcilik, normal ve normal olmayan şartlarda, işgücü ve sermaye kaynağını etkili değerlendirerek detayları hesap edebilen, planlanan, yürütülen ve neticeye varılan bir girişimcilik çeşididir. Girişimcilik kavramının özü esasında bu kategoriyi içerir (Büyük, 2014: 45).

Sosyal girişimcilik kavramı ilk defa 1990'lı senelerin başında Anglo-Amerikan akademi dünyasında kaygadeğer bir yer teşkil etmiştir. Girişimcilerin iş kurma yahut ürünlerini ileriye taşıma hususunda fırsatların keşfedilmesi, ürüne ve işe konsantresini yansıtır (Soyşekerci, 2013: 101).

SYAD

2019/1

2.2. Girişimcilik Niyeti

Niyet, kişilerin tutumlarını şekillendirmeye çaba gösteren psikolojik bir içgüdüdür. Bandura'ya göre niyet gelecekte ortaya konulacak şeylerin ya da işlerin beyninde ya da hayalindeki göstergesidir. Niyet başka bir deyişle, inançla davranışların, tutumla hareketlerin birbirini etkisi altına aldığı ve tetiklediği bir hali gerçekleştirir (Top ve Sevencan, 2006:2).

Girişimcilik niyeti, bir kişinin diğer kariyer olanaklarını değil de çevresindeki potansiyel fırsatları düşünüp değerlendirmesine olanak sağlayacak bir iş kurma, dolayısı ile bir girişim başlatmış olma hamlesidir. Bu hamle planlı, bilinçli bir eylem olarak ifade edilir (Karabey, 2013:3).

Girişimcilik niyeti, bireyin kendi işletmesini ortaya koyma sürecinde düşünce ve planlarını eyleme dönüştürme ve başarıyı elde edebilmek amacıyla çaba sarf göstermesi olarak ifade edilir (Şeşen vd., 2014:2)

2.3. Girişimcilik Niyetini Etkileyen Faktörler

İnsan davranışları pek çok faktörün etkisinde meydana gelmekte ve şekillenmektedir. Bilhassa, biyolojik yapı ve bedeni özellikler bireyin doğuştan gelen ve kişiliğin meydana gelmesinde etki eden faktörler olurken, toplumun kişiye yüklediği ve öğrettiği davranışlar ile kişinin psikolojisinden ve ruhsal yapısından kaynaklanan davranışlar da kişiliğin şekillenmesinde önemli pay sahibi olmaktadır. Bu bakımdan girişimci kişilerin, kişilik oluşumlarında da, doğuştan getirdikleri ve onları girişimci olmaya sevkeden birçok etken olduğu gibi, aynı zamanda dış faktörlerin de girişimci kişiliğin ortaya çıkmasında etkili olduğu araştırmalar sonucunda ortaya çıkarılmıştır (İrmiş ve Barutçu,

2012: 3). Bu bağlamda girişimci olma nedenleri birkaç maddede sıralanabilir.

a)Başarma Duygusu: Şahsına ait işi olan girişimci verdiği kararların veya çalışmaların sonucundan tamamı ile sorumludur. Başarı elde etme ve kazanma dürtüsünün oluşturduğu haz kişileri kendi işini yapmaya cesaretlendirmektedir (Tomak: 2015: 35).

b)Saygınlık Kazanma İsteği: Toplumlarda daha çok kazanmak arzusu, bir bireyin kazandığı ve harcadığı paranın başkaları tarafından başarı ve değer ölçüsü biçiminde görülmesinden dolayıdır. İyi bir iş ve unvana sahip olmak, toplum nezdinde girişimcilere verilen değer olarak değerlendirildiğinden, kişilerin sosyal statülerinde pozitif etkiler meydana gelir (Bozkurt, 2011: 16).

c)Kar Elde Etme İsteği: İşletme kar elde ettiği sürece girişimcinin de maddi refah düzeyi artacaktır. Eğer bir ortaklık söz konusu ise bu refahlığı hissesi oranında temettü dağıtım yoluyla elde edecektir. Lakin girişimciler için kar elde etme arzusu başlıca gaye değildir (Tomak: 2015: 36).

d)Bağımsızlık İsteği: Kendi işinin patronluğunu üstlenmek, başkalarından buyruk almamak ve meziyetlerini ortaya koyabilmek her şeyden evvel özgürlük vermektedir. Kişinin kendi işi ve kendi mutluluğu uğruna aldığı kararları hayata geçirecek emellerine ulaşması motivasyon tedarik edici bir etken olmaktadır (Bozkurt, 2011: 16).

3. Kişilik Özellikleri Ve Girişimcilik Niyeti İle İlgili Literatür Taraması

Çalışmanın bu bölümünde, kişilik özellikleri ve girişimcilik niyetiyle ilgili Türkiye’de ve yurt dışında yapılmış olan akademik araştırmalar ve bu çalışmalardan elde edilen verilere dair bilgiler gösterilecektir.

SYAD

2019/1

3.1. Kişilik Özellikleriyle İlgili Yapmış Çalışmalar

Bu kısım Türkiye’de ve yurtdışında yapılmış olan çalışmalardan oluşmaktadır.

Petrides ve Furnham (2003) yaptığı araştırma neticesinde, duygusal zeka özellikleri ve mutluluk arasındaki ilişkinin incelendiği; mutlulukla nevrozizmin negatif yönde, dışa dönüklük ve deneyime açık olma ile pozitif yönde ilişkili olduğu neticesine varmıştır

Ersoy (2006) yaptığı bu araştırmanın neticesinde liderliğin, kişinin kişilik yapısıyla bağlantılı olduğu ve yöneticilerin kişilik yapılarının liderlik davranışları üzerinde etkisinin olduğu neticesine ulaşılmıştır.

Park ve Antonioni (2007) yaptığı çalışmada, kişilik ve çatışma konusunun birbiri üzerindeki etkisi hiyerarşik regresyon analizi yöntemiyle test edilmiş, dışadönük ve uyumluluk kişiliğine sahip öğrencilerin çatışmaları yönetme yöntemlerinin büyük kısmını kullandıkları neticesine varmıştır.

Wood ve Bell (2008) Kişilerarası çatışmaları çözmede kişilik tiplerinin önemine dair yapılan çalışmada, çatışma çözme tarzları ile dışadönüklük ve uyumluluk kişilik özellikleri arasında anlamlı bir ilişki ortaya koymuştur.

Bartley ve Scott (2011) yaptığı bu çalışmada; çok ırklı örnekleme, baş etme stratejileri ile vicdanlılık ,sorumluluk ve pozitif duygu arasındaki ilişki hakkında çalışılmıştır. Araştırma neticesinde, sorumluluğu yüksek kişilerin; problem odaklı baş etmek ve olumlu duyguları kullanmak konusunda ciddi anlamda gelişmiş kişiler oldukları tespit edilmiştir.

Özer (2013) yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin, psikolojik sağlık puanları ile beş faktör kişilik özellikleri alt boyutları puanları

arasında anlamlı düzeyde bir ilişki olup olmadığı ile alakalı analizde; üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlık puanları ile beş faktör kişilik özelliklerinden duygusal dengesizlik/nevrotizm puanları arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki elde edilirken, dışadönüklük, deneyime açıklık, yumuşak başlılık ve sorumluluk alt boyutları arasında pozitif yönlü anlamlı düzeyde ilişkiler saptamıştır.

Türkmen (2013)'in yaptığı çalışmada kişilik tiplerinin çatışmayı yönetme yöntemlerine etkisine dair turizm işletmesi yöneticileri üzerinde oluşturulan bu çalışmada, kişilik tiplerinin çatışmayı yönetme yöntemleri üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Alan ve Baykal (2018) yaptıkları araştırmaya göre yönetici hemşireler kendilerini özdenetimi yüksek kişilik özelliğine sahip olarak görmüşlerdir. Beş faktör kişilik envanteri faktör puan ortalamaları kişisel ve mesleki özelliklerle kıyaslandığında istatistiksel olarak anlamlı farklar tespit edilmiştir.

Tan ve Demir (2018) yaptıkları çalışmada, çalışma yaşamında bireylerin kişilik özellikleri sanal kaytarma davranışlarının farklı boyutlarında farklı etkiler yaratabilmekte ve farklı sonuçlar ortaya koyabildiğini saptamışlardır. Bu durum kişilik özelliklerine bağlı olduğu kadar, örgütsel davranışların niteliğine göre de değişebilmektedir. Bireylerin kişilik özelliklerine göre sanal kaytarma davranışının farklılık göstermesindeki diğer etken de sanal kaytarmanın iletişim teknolojileri araç ve hizmetlerine odaklı olmasıdır.

3.2. Girişimcilik Niyetiyle İlgili Yapılan Çalışmalar

Bu kısım Türkiye'de ve yurtdışında yapılmış olan çalışmalardan oluşmaktadır.

SYAD

2019/1

Top ve Sevensan (2006) yaptığı çalışmada, etnik kimlik/kültür, iş kültüründen ayıklandığı zaman, kişinin girişimcilik niyetlerini saptamada etkili bir faktör olduğu ve girişimcilik niyetinin ölçümü bakımından yapılacak bir modelde bu faktörün ayrı ve bağımsız bir değişken olarak değerlendirilmesinin gerekli olduğu sonucuna varmıştır.

Franco, Haase ve Lautenschläger (2010) yaptığı çalışmada Avrupa'nın birçok ülkesinde kişilerin girişimcilik eğilimleri üzerinde bölgesel manada birtakım farklılıkların olduğu saptanmıştır.

Kalkan (2011) yaptığı çalışmada Mehmet Akif Ersoy Üniversitesine bağlı Zeliha Tolunay Uygulamalı İşletmecilik ve Teknoloji Yüksekokulu öğrencilerinin ankete verdikleri cevaplar neticesinde ulaşılan verilerin analizi sonucu kişisel tutumun, algılanan davranış kontrolünün ve demografik etkenlerden cinsiyetin, girişimcilik niyeti üzerinde pozitif ve doğrudan bir etkisi olduğu saptanmıştır.

Çiçek ve Durna(2012) yaptığı çalışmada öğrencilerin bazı bireysel özellikleri ile meslek ideallerinden bazıları arasında ilişki saptanmıştır. Cinsiyet ve okul başarısı ile bazı meslek idealleri arasında ilişki vardır. Kız öğrenciler akademisyen olmaya daha fazla eğilimlidirler. Meslek ideallerinden bazıları ile girişimcilik niyetlerini etkileyen bazı unsurlar arasında ilişki saptanmıştır.

Karabey (2013) yaptığı çalışmada sezgisel düşünen bireylerin sayısının az olması bir kısıt oluşturmakla birlikte, yapılan analizler neticesinde her iki grup arasında girişimcilik niyeti ve girişimsel öz yetkinlik bakımından anlamlı bir fark olmadığı neticesine varılmıştır.

Zhang, Duysters ve Cloudt (2013) araştırmada girişimcilik eğitiminin girişimcilik niyetine olan etkisini ortaya çıkarmak istemişlerdir. Erkek ğrencilerin ve teknoloji içerikli üniversitelerden veya teknolojik geçmişi bulunanların girişimcilik niyetinin kadın ve üniversitelerin diğer alanlarından olan öğrencilerden daha fazla olduğu bulgusuna varılmıştır.

Timuroğlu ve akır (2014) yaptığı araştırmada, girişimcilik niyetinin genel risk alma eğilimi, sosyal risk alma eğilimi, ekonomik risk alma eğilimi ve kariyer riski alma eğilimi ile arasında bir ilişkinin olup olmadığını irdelemek niyetiyle yapılan analizler neticesinde; mevcut değişkenler arasında 0,99 önem seviyesinde bir ilişki olduğu saptanmıştır.

şeşen, Soran ve Caymaz (2014) araştırmada, korelasyon analiz verileri incelendiğinde, girişimcilik niyetlerinin bütün toplumsal kültürel değerler alt boyutları ve sosyal ağ kullanımı ile orta seviyede bir ilişki içerisinde olduğu neticesine varılmıştır. Korelasyon sonuçlarına göre, girişimcilik niyeti ile toplulukçuluk arasında aynı doğrultuda bir ilişkinin olduğu saptanmıştır.

Wong, Ho ve Low (2014) yaptığı araştırmada üniversitede organize edilen girişimcilik eğitim programı ile öğrencilerin girişimcilik davranışları arasındaki ilişki araştırılmıştır. Araştırma neticesinde girişimciliğe yönelik eğitim programları öğrencilerin girişimcilik niyetleri üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu saptanmıştır.

Yeşilay ve Yavaş (2017) yaptıkları araştırmada, çalışmaya katılan öğrencilerin girişimcilik niyetlerinin yüksek olduğu, girişimcilik konusunda yakın çevrelerinden destek bulabileceklerini düşündüklerini

SYAD***2019/1***

fakat proje geliştirme, iş kurma gibi kabiliyetlerde kendilerini yetersiz gördükleri saptanmıştır.

Özler vd. (2017) yaptıkları çalışmada, öz yeterlilik ve iç kontrol odağının girişimcilik niyeti üzerinde pozitif bir etkiye sahip olduğunu saptamışlardır. Farklı demografik değişkenlerin girişimcilik niyeti üzerindeki etkisi incelendiğinde ise sadece cinsiyet bakımından girişimcilik niyetinin farklılaştığı sonucuna varılmıştır.

3.3. Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Niyetinin Birlikte Ele Alındığı Çalışmalar

Koh (1996)'un yaptığı çalışmada öğrencilerin girişimci kişilik özelliklerini saptamak amaçlanmıştır. Çalışmanın neticesinde, risk alma eğilimi, belirsizliğe tolerans ve yenilikçilik özelliklerinin girişimci eğilimini bünyesinde barındıran öğrencilerde, barındırmayan öğrencilere nazaran daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır.

Luthje ve Franke (2003)'nin yaptığı çalışmada, mühendislik öğrencileri arasında girişimcilik niyetinin sebeplerini saptamak ve test etmek için, kovaryans yapı modeli kullanılmıştır. Araştırma, kişilik özelliklerinin serbest meslek tutumu üzerinde yüksek bir etkiye sahip olduğunu ve yeni bir girişimde bulunma niyeti ile ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Wang ve Wong (2004) yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin girişimciliğe dair alakalarını nelerin gösterdiğini ve seviyesi üzerinde çalışmışlardır. Çalışma neticesinde öğrenciler arasında girişimcilik ilgisinin yüksek çıkmasına rağmen, öğrencilerin yetersiz işletme bilgisine sahip olması ve risk alma çekincesinin girişimcilik niyetlerini negatif etkilediği saptanmıştır.

Başol, Dursun, Aytaç (2011) yaptığı çalışmada girişimci öz yeterlikleri kapsamında kız ve erkek öğrencilerin genel anlamda yetkinliklerinin birbirinden farklı olmadığı saptanmıştır. Bu sebeple potansiyel olarak girişimci olma niyeti olan öğrencilerin cinsiyet ayrımı gözetmeksizin desteklenmesi neticesine varılmaktadır. Araştırmada yapılan regresyon analizi neticesinde elde edilen önemli bir sonuç da, girişimci öz yeterlikleri açısından en önemli kişilik tipinin, dışadönük kişilik tipi olmasıdır.

Ören ve Biçkes (2011) bu araştırmada elde edilen bulgular ışığında, kişilik özellikleri ile girişimcilik özellikleri arasında anlamlı bir bütünlük olduğu neticesine ulaşmıştır. Bunun yanı sıra insanların kendi idealleri ve hedefleri doğrultusunda icap olduğunda diğer kişilerle birlikte hareket etme eğiliminde olmaları ya da diğer kişileri hedeflerine yönelik kullanma düşüncesi nde olabildikleri görülmüştür.

Çelik, İnce, Bozyiğit (2014)'in yaptığı çalışmaya göre ailede ve yakın çevrede girişimci olması ile öğrencilerin girişimcilik niyetleri arasında anlamlı bir ilişki ortaya konmuştur. Çalışmadan çıkan bir başka sonuç, ailedeki kararlara katılma seviyesi ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir ilişkinin ortaya konmuş olmasıdır.

Yüksel, Cevher, Yüksel (2015)'in yaptığı araştırmaya dahil olan katılımcılar “yenilikçilik” özelliğinin bir girişimcide bulunması gereken en temel özellik olduğuna işaret ederken, “strese karşı dayanma” ise girişimci de bulunmaması gereken özellik olarak ortaya konmaktadır. Katılımcıların girişimcilik özellikleri ile cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ortaya konmuştur.

Uslu (2015)'nin yaptığı araştırmada Girişimci kişilik özelliklerinden özgüven, yenilikçilik, başarıma ihtiyacı, risk alma ve belirsizliğe karşı

SYAD

2019/1

tolerans boyutlarında erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha yüksek girişimci kişilik özelliğine sahip oldukları ortaya konmuştur. Yapılan araştırmada cinsiyete göre farklı bulguların elde edilmesi mevcut araştırmalarda farklı ölçme araçlarının kullanılması, ülkeden ülkeye farklılık gösteren kültürel faktörler gibi sebeplerle açıklanabilir. Girişimci kişilik özelliklerinden sadece yenilikçilik boyutunda yaşa bağlı önemli bir farklılığın olduğu; öteki girişimci kişilik özellikleri arasında ise yaşa bağlı önemli bir farklılığın olmadığı ortaya konmuştur.

4. Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Niyetlerine Etkisi: İ.İ.B.F Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma

Araştırmanın bu kısmında Mersin ili sınırları içerisinde olan Mersin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin kişilik özelliklerinin girişimcilik niyetlerine olan etkisinin ölçülmesine dair yapılan çalışmanın amacı, önemi, yöntemi ve araştırmadan elde edilen bulgular mevcuttur.

4.1. Araştırmanın Amacı Ve Önemi

Bu çalışmada Mersin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde okumakta olan öğrencilerin kişilik özelliklerinin girişimcilik niyetlerine olan etkisini ortaya çıkarmak temel hedef olarak hedeflenmiştir. Bununla beraber öğrencilerin demografik özelliklerinin girişimcilik niyetleriyle hangi seviyede bir ilişkisinin olduğunu tespit etmek amaçlanmıştır.

Girişimcilik özelliklerine sahip olan kişiler hem işyerlerinin ya da işletmelerinin kazandıklarına, hem de buldukları coğrafyanın iktisadi kazançlarına önemli katkılar sağlamaktadırlar. Bu nedenle ülkemizin ekonomik kalkınmasına katkı yapma konusunda, girişimcilik

potansiyeline sahip yurttaşlarımızın ön plana çıkarılması oldukça elzemdir. Bu bakımdan girişimcilik niteliklerine sahip olan vatandaşlarımızın keşfedilmesi ve kendilerindeki bu yeteneklerinin farkında olmaları önemlidir.

İşte tam da bu noktada geleceğimizin yapı taşlarını oluşturacak olan üniversite öğrencilerimiz, bütün bu çalışmaların, çalışmaların yapılması, doğru saptamalarda bulunulması ve gerekli teşviklerin sunulması hususunda önemli bir rol oynamaktadır.

Üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerinin tespit edilmesi ve bunun girişimcilik niyetiyle olan ilişkisinin ortaya konulması, sadece ülkemizin bilim havuzuna önemli katkılar vermekle kalmayacak, bununla birlikte öğrencilerimizin geleceğine yön vermesi konusunda dolayısıyla ülkemizin geleceğine ışık tutulması hususunda izlenecek yol haritasına da katkı sağlayacaktır.

SYAD

2019/1

4.2. Araştırmanın Yöntemi

4.2.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Mersin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın evreni işletme, iktisat, maliye, uluslararası ilişkiler ve çalışma ekonomisi olmak üzere toplam 6 bölümden 2438 öğrenciden meydana gelmektedir. Örneklem metodu olarak kolayda örnekleme kullanılmıştır fakat ankete katılanların sınıf ve bölümlerinin orantılı dağılımı amacıyla gayret gösterilmiştir. Araştırma dahilinde toplamda 335 öğrenci katkı sağlamıştır. Öğrenciler tarafından doldurulan anketlerden 15 tanesi veri eksikliğinden dolayı analizlere dâhil edilmezken, toplam 320 anket üzerinden analizler yapılmıştır.

4.2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada verilerin elde edilebilmesi için yüz yüze anket metodu uygulanmıştır. Araştırmanın anketinde veri toplama aracı 2 bölümden meydana gelmektedir. Birinci bölümde öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri düzeyini ölçmek hedefi ile KOH'un (1996) Hongkong'da tezsiz yüksek lisans öğrencileri üzerinde çalıştığı ve Bozkurt aracılığıyla 2005 yılında Türkçe'ye uyarlanan 36 ifadeli "girişimci kişilik özellikleri" ölçeği ve öğrencilerin girişimcilik niyeti düzeyini ölçmek amacıyla Linan ve Chen'in (2009) geliştirmiş olduğu, Şeşen ve Basım tarafından 2012 yılında Türkçe geçerlemesi yapılan 6 ifadeli "girişimcilik niyeti"ölçeği olmak üzere toplamda 42 ifade yer almaktadır. İkinci bölümde ise öğrencilerin demografik özelliklerini saptamak amacıyla 17 ifadeli "kişisel sorular" yer almaktadır.

4.3. Araştırmanın Hipotezleri

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri ile girişimcilik niyetleri arasındaki ilişkiyi belirlemek hedef alınmıştır. Buna göre, girişimci kişilik özelliklerinin alt boyutlarının, girişimcilik niyetiyle olan ilişkisinin yönü ve büyüklüğü saptanmıştır. Bununla beraber öğrencilerin girişimcilik niyeti seviyelerinin kişisel özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesi ve analiz edilmesi de ön görülmüştür. Buna uygun şekilde yapılan çalışmanın hipotezleri aşağıdaki gibidir:

H1: Girişimci Kişilik özelliklerinin girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H1a: Girişimci kişilik özelliklerinden risk almanın girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H1b: Girişimci kişilik özelliklerinden yenilikçiliğin girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H1c: Girişimci kişilik özelliklerinden başarıma ihtiyacı duymanın girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H1d: Girişimci kişilik özelliklerinden kontrol odağının girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H1e: Girişimci kişilik özelliklerinden belirsizliğe toleransın girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H2, H3, H4, H5, H6, H7, H8, H9, H10, H11, H12 ve H13: Girişimcilik niyeti demografik değişkenler itibariyle anlamlı bir farklılık göstermektedir

4.4. Araştırma Hipotezlerine İlişkin Bulgular

Bu kısımda, araştırmanın konusu dahilinde oluşturulan hipotezlerin test edilmesi amaçlanmıştır. Hipotezlerde sırasıyla korelasyon, regresyon, t testi ve anova analizleri uygulanmıştır.

Birinci hipotezde bahsedilen değişkenler arasındaki ilişkinin var olup olmadığını incelemek amacıyla basit korelasyon (bivariate correlation) analizi uygulanmıştır.

Girişimci kişilik özellikleri ve onun alt boyutları ile girişimcilik niyeti arasındaki ilişkiyi saptamak için gerçekleştirilen basit korelasyon (bivariate correlation) analiz sonuçları tablo 2'de gösterilmiştir:

SYAD

2019/1

Tablo 2: Girişimci Kişilik ve Alt Boyutlarıyla Girişimcilik Niyeti Arasındaki Basit Korelasyon Analizi Sonuçları

	1	2	3	4	5	6
Kişilik Özellikleri	-					
1.Risk Alma	,623**	-				
2.Yenilikçilik	,378**	,219**	-			
3.Başarım İhtiyacı	,716**	,288**	,142*	-		
4.Kontrol Odağı	,550**	,115*	,026	,222**	-	
5.Belirsizlik Toleransı	,647**	,223**	,162**	,277**	,199**	-
Girişimcilik Niyeti	,396**	,309**	,111*	,247**	,156**	,317**

*p<0,05, **p<0,01

Değişkenler arası korelasyonlar incelendiğinde, girişimci kişilik özelliğinin girişimcilik niyeti ile pozitif ve orta seviyede bir ilişkisi olduğu gözlenmektedir ($r=0,396$). Girişimci kişilik özelliklerinden risk alma eğiliminin girişimcilik niyeti ile pozitif ve düşük seviyede ilişkili olduğu görülmektedir ($r=0,309$). Girişimci kişilik özelliklerinden yenilikçiliğin girişimcilik niyeti ile ihmal edilecek bir ilişkisi olduğu görülmektedir ($r=0,111$). Girişimci kişilik özelliklerinden başarıma ihtiyacı girişimcilik niyeti ile pozitif ve düşük seviyede ilişkili olduğu görülmektedir ($r=0,247$). Girişimci kişilik özelliklerinden başarıma ihtiyacı girişimcilik niyeti ile ihmal edilecek bir ilişkisi olduğu görülmektedir ($r=0,156$). Girişimci kişilik özelliklerinden belirsizlik toleransı girişimcilik niyeti ile pozitif ve düşük seviyede ilişkili olduğu görülmektedir ($r=0,317$).

Regresyon analizi bağımlı bir değişken ile bağımsız değişken(ler) arasındaki ilişkinin matematiksel bir model ile ifade edilmesidir. Basit doğrusal regresyon analizinde bir bağımlı bir de bağımsız değişken söz konusu iken, çoklu doğrusal regresyon analizinde ise bir bağımlı değişken ve iki ya da daha fazla bağımsız değişken vardır (Ural ve Kılıç, 2005: 7). Tablo 3.10'da Girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik niyeti üzerindeki etkisine yönelik basit doğrusal regresyon analizi sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 3: Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisine Yönelik Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişken	Bağımlı Değişken: Girişimcilik Niyeti			İlgili Hipotez
	Standart β Kat Sayısı	t değeri	Anlamlılık (p)	
Kişilik Özellikleri	0,396	7,693	0,000	H1: Kabul
1.Risk Alma	0,219	3,991	0,000	H1a: Kabul
2.Yenilikçilik	0,010	0,181	0,856	H1b: Red
3.Başarma İhtiyacı	0,106	1,905	0,058	H1c: Red
4.Kontrol Odağı	0,063	1,180	0,239	H1d: Red
5.Belirsizlik Toleransı	0,224	4,094	0,000	H1e: Kabul
		R ² =0,154	F=13,424	

p<0,05, **p<0,01

Yapılan regresyon analizinin sonuçlarına göre, bağımsız değişken durumundaki risk alma, yenilikçilik, kontrol odağı, başarı ihtiyacı ve belirsizliğe toleransın bağımlı değişken durumundaki “girişimcilik niyeti” değişkenine ait değişimi %15 oranında açıkladığı görülmektedir. Modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir (p<0,01).

Bağımsız değişkenlerin ana boyutu olan ‘girişimci kişilik özelliği’ nin bağımlı değişken olan ‘girişimcilik niyeti’ ne olan etkisi p<0,01 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bağımsız değişkenlerinden ‘risk alma’nın, bağımlı değişken ‘girişimcilik niyeti’ne olan etkisi, p < 0,01 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır.Yine bağımsız değişkenlerden olan ‘belirsizliğe tolerans’ın, girişimcilik niyetine olan etkisi istatistiksel olarak anlamlıdır. Ayrıca bu iki bağımsız değişkenin büyüklük sırasına göre belirsizliğe tolerans($\beta=0,224$) ve risk alma($\beta=0,219$) olmak üzere girişimcilik niyeti üzerinde kuvvetli etkilidir. Diğer bağımsız değişkenler olan yenilikçilik, başarı ihtiyacı ve kontrol odağının girişimcilik niyetine olan etkisi ise istatistiksel olarak anlamlı değildir.

SYAD

2019/1

Bu durumda **H1** (*Girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkisi vardır*), **H1a** (*Girişimci kişilik özelliklerinden risk almanın girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkisi vardır*) ve **H1e** (*Girişimci kişilik özelliklerinden belirsizliğe toleransın girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkisi vardır*) hipotezleri kabul edilirken, **H1b** (*yenilikçiliğin girişimcilik niyeti üzerindeki etkisi*), **H1c** (*başarma ihtiyacının girişimcilik niyeti üzerindeki etkisi*) ve **H1d** (*kontrol odağının girişimcilik niyeti üzerindeki etkisi*) hipotezleri reddedilmiştir.

T testi, iki ortalamanın karşılaştırılmasında kullanılan bir fark analizi yöntemidir. Girişimcilik niyeti ile belirlenmiş bazı grupların arasında yapılmış olan fark analizi sonucu ortaya çıkan veriler aşağıdaki tablodadır.

Tablo 4: Bazı Grupların ile Girişimcilik Niyetine İlişkin T-Testi Sonuç Tablosu

	Cinsiyet			Başarılı Girişimci			Başarılı Çalışan		
	Ortalama	t değeri	p	Ortalama	t değeri	p	Ort.	T değeri	p
	3,44	0,755	0,451	3,52	2,519	0,012	3,43	0,758	0,449
Girişimcilik Niyeti	Girişimcilik Dersi			İşletmecilik Dersi			İflas Eden		
	Ortalama	t değeri	p	Ortalama	t değeri	p	Ort.	t değeri	p
	3,41	0,045	0,964	3,42	0,442	0,659	3,50	1,749	0,081
	Kendini Girişimci Gören								
Ortalama	t değeri	p							
3,57	6,546	0,00							

Tablo 4'de görüldüğü gibi, t testinin sonuçlarına göre 0,05 anlamlılık düzeyinde (p), girişimcilik niyetiyle cinsiyet grupları arasında anlamlı bir fark yoktur. Dolayısıyla H2 hipotezi reddedilir. Yine tabloyu incelediğimizde aynı şekilde t testinin sonuçlarına göre 0,05 anlamlılık düzeyinde (p) girişimcilik niyetiyle, aile ve yakın çevrede örnek alınan başarılı çalışan grupları, aile ve yakın çevrede iflas eden grupları, girişimcilik dersi ve işletmecilik dersi alan gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Dolayısıyla H9 H10, H11 ve H12 hipotezleri de

reddedilir. Girişimcilik niyetiyle aile ve yakın çevrede örnek alınan başarılı girişimci grubu arasında anlamlı bir fark vardır. Dolayısıyla H8 hipotezi kabul edilmiştir. Girişimcilik niyetiyle kendini girişimci bir kişiliğe sahip gören gruplar arasında anlamlı bir fark vardır. Dolayısıyla H13 hipotezi kabul edilir.

Anova analizi, ikiden fazla grup olan ortalamalarının karşılaştırılmasında kullanılan bir fark analizi yöntemidir. Girişimcilik niyeti ile belirlenmiş bazı grupların arasında yapılmış olan analiz sonucu ortaya çıkan veriler aşağıdaki tablolardadır:

Tablo 5: Girişimcilik Niyetiyle Farklılık Göstermeyen Grupların Anova Sonuç Tablosu

Boyut	Grup	F	P
Girişimcilik Niyeti	Anne Mesleği	1,371	0,244
	Baba Mesleği	1,635	0,165
	Baba Eğitim Durumu	0,669	0,572

*p<0,05, **p<0,01

Tablo 5’de görüldüğü gibi, anova sonuçlarına göre 0,05 anlamlılık düzeyinde (p), girişimcilik niyetiyle söz konusu gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur. Dolayısıyla **H3** (*Anne mesleği ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir fark vardır*), **H4** (*Baba mesleği ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir fark vardır*) ve **H7** (*Baba eğitim durumu ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir fark vardır*) hipotezleri reddedilir.

Tablo 6: Girişimcilik Niyetiyle Farklılık Gösteren Grupların Anova Sonuç Tablosu

Boyut	Grup	N	X	SS	F	P
Girişimcilik Niyeti	Anne Eğitim Durumu					
	Okuma- yazma yok	39	3,735	0,889	3,255	0,022
	İlköğretim	173	3,421	0,823		
	Lise	88	3,248	0,777		
	Üniversite	20	3,341	0,799		
	Aile Geliri	N	X	SS	F	P
	Asgari Ü. veya Altı	39	3,6026	1,007	5,484	0,001
	1301-2500	121	3,4697	0,870		
	2501-5000	127	3,2021	0,682		
	5001 ve üstü	33	3,7323	0,772		

*p<0,05, **p<0,01

SYAD

2019/1

Tablo 6’da görüldüğü gibi, anova sonuçlarına göre 0,05 anlamlılık düzeyinde (p), girişimcilik niyetiyle söz konusu gruplar arasında anlamlı bir fark vardır. Analize sonuçlarına göre okuma yazma bilmeyen grubun girişimcilik düzeyi, lise mezunu grubunun girişimcilik düzeyinden daha yüksektir. Dolayısıyla **H6 (Anne eğitim durumu ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir fark vardır)** hipotezleri kabul edilir. Yine analiz sonuçlarına göre hem asgari ücret ve altında geliri olan grubun, hem geliri 1300-2500 aralığında olan grubun, hem de geliri 5001 ve üstünde olan grubun girişimcilik niyeti düzeyi daha yüksektir. Dolayısıyla **H5 (Aile geliri ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir fark vardır)** hipotezi kabul edilir.

Tablo 7: Araştırma Kapsamında Oluşturulan Hipotezlerin Kabul/Red Durumları

NO	HİPOTEZ	SONUÇ
H1	Kişilik özelliklerinin girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.	Kabul
H2	Girişimcilik niyeti cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Red
H3	Girişimcilik niyeti anne mesleğine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Red
H4	Girişimcilik niyeti baba mesleğine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir	Red
H5	Girişimcilik niyeti aile gelirine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Kabul
H6	Girişimcilik niyeti anne eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir	Kabul
H7	Girişimcilik niyeti baba eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir	Red
H8	Girişimcilik niyeti aile ve yakın çevrede örnek alınan başarılı bir girişimci birisi olması durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir	Kabul
H9	Girişimcilik niyeti aile ve yakın çevrede örnek alınan başarılı bir çalışan birisi olması durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Red
H10	Girişimcilik niyeti aile ve yakın çevrede iflas eden birisi olması durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Red
H11	Girişimcilik niyeti girişimcilik dersi almış olma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Red
H12	Girişimcilik niyeti işletmecilik dersi almış olma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Red
H13	Girişimcilik niyeti kendini girişimci bir kişiliğe sahip olarak görme durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Kabul

Sonuç Ve Öneriler

Rekabetin global bir görünüm kazanarak örgüt ve uluslarla birlikte bireyleri de dahil ettiği günümüzde, gerek örgütsel ve bireysel gerekse milli varlığı etkin bir biçimde devam ettirebilmek, öncelikle yüksek bir girişimcilik potansiyeline sahip olmayı sonrasında ise bu potansiyeli etkili bir biçimde değerlendirebilmeyi gerektirmektedir.

Girişimcilik, kişilik özelliklerinden ve çevresel etmenlerden etkilenen ve onların biçimlendirmesiyle ortaya çıkan bir süreçtir. Bu nedenle gerek kişilerin yetiştikleri ve geliştikleri ortamın, gerekse bireylerin içinde yaşadıkları çevrenin girişimcilik niyetini ortaya çıkarıcı, geliştirici ve özendirici bir şekilde dizayn edilmesi gerekmektedir. Bu meydana getirilebildiği takdirde geleceğe daha güvenle bakılabilecektir.

Mersin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri üzerinde yapılan bu çalışmanın bulgularına göre kişilik özellikleri ile girişimcilik niyeti arasında bir ilişki söz konusudur. Kişilik, her zaman net olarak aydınlatılamamış bir alanda olsa da kişiliğin üzerinde etkin olan öğeler bilinmektedir.

Bu çalışmada elde edilen bulgular sonucunda girişimcilik niyeti ile girişimci kişilik özellikleri arasında anlamlı bir bütünlük olduğu kanaatine varılmıştır. Yapılan benzer çalışmalarda olduğu ve beklenildiği gibi, yapılan araştırmada girişimci "*kişilik özellikleri*"nin, *girişimcilik niyeti* üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun, kişilik özelliklerinin, girişimcilik ruhunu ortaya çıkaran önemli bir etken olduğu çıkarımını biraz daha perçinlediği söylenebilir.

Girişimci kişilik özelliklerinden "*risk alma eğilimi*"nin, yapılan diğer araştırmalarda olduğu gibi bu araştırmada da girişimcilik niyeti üzerinde yüksek bir etkiye sahip olduğu sonucu tespit edilmiştir. Risk

SYAD

2019/1

faktörünün girişimcilikte çok önemli ve etkili bir yer teşkil etmesinden dolayı bu sonuç beklenen bir sonuç olarak görülmüştür. Bir diğer girişimci kişilik özelliği olan “*yenilikçilik*”in girişimcilik niyeti üzerindeki etkisinin sonuçları, yapılan benzer araştırmaların (Örneğin Uslu (2015)) tersine beklenildiği gibi çıkmamıştır dolayısı ile çalışma neticesinde bir etki söz konusu değildir. Yine bir başka özellik olan “*başarma ihtiyacı*”nın, diğer araştırmaların tersine çok az bir farkla girişimcilik niyeti üzerinde bir etkisinin olmadığı neticesine varılmıştır. Bu sonucun diğer çalışmalardan farklı olarak çıkmasının sebebi, girişimcilik niyetine etki eden başka motivasyonların varlığı olabilir. Bir diğer özellik olan “*kontrol odağı*”nın da diğer araştırmaların(Örneğin Şeşen ve Basım(2012)) tersine girişimcilik niyetine bir etkisi olmadığı neticesi görülmektedir. Kişilik özelliklerinden sonuncusu olan “*belirsizliğe tolerans*”ın girişimcilik niyetine olan etkisi ise beklenildiği ve diğer araştırmalarda(Örneğin Koh (1996)) olduğu gibi anlamlı çıkmıştır.

Demografik sorular üzerinde yapılan fark analizleri neticesinde, yapılan benzer araştırmaların tersine (Örneğin Uslu (2015)) *cinsiyetin* girişimcilik niyeti ile arasında anlamlı bir farkın olmadığı neticesine varılmıştır. *Anne ve babanın mesleklerinin*, özellikle de baba mesleğinin beklenildiğinin ve bazı yapılmış araştırmaların(Örneğin Yüksel, Cevher, Yüksel (2015)) aksine girişimcilik niyetiyle arasında anlamlı bir fark yoktur. *Aile geliri* ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Bu diğer araştırmalarda da (Örneğin Şeşen ve Basım(2012)) olduğu gibi beklenen bir neticedir. *Babanın eğitim durumu* ile girişimcilik niyeti arasında bir anlamlı farkın ortaya çıkmaması neticesi diğer araştırmalarda da aynı şekilde meydana çıkarken, *annenin eğitim durumu* ile girişimcilik niyeti arasında diğer

çalışmaların tersine anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Aile ve *yakın çevrede başarılı bir girişimci olması* ile girişimcilik niyeti arasında beklenildiği ve benzer çalışmalarda da (Örneğin Çelik, İnce, Bozyiğit (2014)) olduğu gibi anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Aile ve *yakın çevrede başarılı bir çalışan olması* ile girişimcilik niyeti arasında ise anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. Diğer araştırmalarda aynı bulguları ortaya koyan sonuç ise *aile ve yakın çevrede iflas eden birinin olması* ile girişimcilik niyeti arasında bir farkın olmamasıdır. Ortaya konulan başka bir netice ise, *girişimcilik dersi almış olmak ve işletmecilik dersi almış olmak* ile girişimcilik niyeti arasında benzer çalışmaların bir bölümünün (Örneğin İrmiş ve Barutçu (2012)) tersine fark yoktur. Ve son olarak diğer araştırmalarda da olduğu (Örneğin İrmiş ve Barutçu (2012)) ve beklenildiği gibi *kendini girişimci bir kişiliğe sahip olarak görmeye* girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır.

SYAD

2019/1

Bu çalışma, Mersin Üniversitesi'nin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nin öğrencilerinin katılımıyla yapılmıştır. Çalışmanın amacına yönelik önemli sonuçlar ortaya konmuştur. Bundan sonra gerçekleştirilecek benzer araştırmalar, sadece mevcut fakültede değil, üniversite sınırları dahilindeki tüm fakültelerde gerçekleştirilebilir. Böylece örneklem genişletilerek hem daha gerçekçi bir netice ortaya konulabilir, hem de fakülteler arası oluşabilecek farklılıklar değerlendirilebilir. Dahası, örnekleme mülakat yapılabilecek girişimciler de dahil edilerek hem girişimciler ve potansiyel girişimcilerin değerleri bir arada değerlendirilebilir hem de nicel metotlarla yapılan bu araştırma nitel metotlarla de desteklenebilir.

Yapılan bu çalışma neticesinde girişimcilik niyeti aile ve yakın çevrede örnek alınan başarılı bir girişimci birisi olması durumuna göre anlamlı

bir farklılık göstermektedir Her biri birer potansiyel girişimci aday olan üniversite öğrencilerinin girişimci kişilik yönlerini geliştirmek adına, fakülte sıralarında gördükleri girişimcilik ve benzeri derslerin yanında, önde gelen girişimciler tarafından bizzat tecrübelerini aktarabileceği eğitimler de organize edilebilir. Dahası öğrencilerin girişimcilerle birlikte uygulamalara bizzat şahit olabilecekleri bir staj ve benzeri faaliyetler organize edilebilir. Böylece girişimci potansiyeli olan öğrencilere hem girişimcilik refleksleri hem de kariyer fırsatları kazandırılabilir.

Tüm Dünya’da ülkelerin kalkınmasında ve ilerlemesinde çok kritik bir pay sahibi olan girişimcilik, programlı ve verimli bir şekilde eğitimi verilmesi gereken bir olgudur. Bu nedenle öğrencileri girişimciliğe yönlendirmede ve geleceğin girişimcilerinin yetiştirilmesinde akademisyenlere ve önde gelen başarılı girişimcilere özellikle de eğitim açısından önemli görevler düşmektedir. Bunun yanı sıra öğrencilerin kendilerine rol model olarak gördükleri aile ve yakın çevre bireyleri de bu konuda gerek maddi gerekse manevi önemli bir misyon devralmalıdırlar. Zira yarının Güçlü Türkiye’sinin mihenk taşlarını girişimci potansiyelini barındıran bu gençler meydana getireceklerdir.

KAYNAKÇA

- Alan,V. Ve Balkan, Ü. (2018). Yönetici Hemşirelerin Kişilik Özellikleri ve Etkileyen Kişisel ve Mesleki Özellikler. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, İstanbul. 9(2):119-128,
- Akkaya Talih, D., Yıldız, E., Akın Koldere,Y. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Girişimci Kişilik Özelliklerinin Değerlendirilmesi: Yalova
- Armağan, A. (2013). Girişimcilik ve Otonomi (Özerklik) İlişkisi: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 8(12): 49-69.
- Bartley, E .C. Ve Scott.C.R. (2011). Coping with daily Stress: *The role of consciouteness. Personality and Individual differences* 50: 79-83.
- Başol, O., Dursun, S., Aytaç, S., (2011). Kişiliğin Girişimcilik Niyeti Üzerine Etkisi: Üniversiteli Gençler Üzerine Bir Uygulama. *İş Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*. 13(4): 1303-2860.
- Bilge, H. Ve Bal, V. (2012). Girişimcilik Eğilimi: Celal Bayar Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Yıl: 2012/2, Sayı:16*

- Bozkurt, Ö. (2011). Dünyada ve Türkiye’de Girişimcilik Eğitimi: *Başarılı Girişimciler ve Öğretim Üyelerinden Öneriler*, Ankara: Detay Yayıncılık
- Bozkurt, Ö. ve Erdurur, K. (2013). Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimci Eğilimindeki Etkisi: Potansiyel Girişimciler Üzerinde Bir Araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi* 8(2): 57-78.
- Büyük, Ö., (2014). *Girişimcilik (Girişimcilik Üzerine Notlar)*, İstanbul: Paradigma Akademi.
- Cin, H., Günay, G., (2013). Girişimcilerin Girişimcilik Tipleri ile Duygusal Zekaları Arasındaki İlişki: Edirne Örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi* 8(2).
- Çelik, A., İnce, M., BOZYİĞİT, S., (2014). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Niyetlerini Etkileyen Ailesel Faktörleri Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 7(3): 113-124
- Çiçek R. ve Durna U. (2012). Meslek İdealleri ve Girişimcilik Niyetleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 9(17): 17-31.
- Dündar, S. ve Ağca V. (2007). Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin İncelenmesine İlişkin Ampirik Bir Çalışma. *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 25, Sayı 1, s. 121-142.*
- Ersoy, A.F., Parlıtı, N., Okur, A., (2006). *Girişimcilik* İstanbul: Morpa Kültür Yayınları
- Franco, M., Haase, H. ve Lautenschlager A. (2010). Students’ entrepreneurial intentions: an inter-regional comparison. *Education & Training, 52(4): 60-275.*
- Güney, S. (2015). *Girişimcilik (Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular)* Ankara: Siyasal Kitabevi
- İrmiş, A., Barutçu, E., (2012). Öğrencilerin Kendilerini Girişimci Bir Kişiliğe Sahip Görmelerini ve İş Kurma Niyetlerini Etkileyen Faktörler: Bir Alan Araştırması. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. 26(2): 1-25.*
- Kalkan, A. (2011). Kişisel Tutum, Öznel Norm ve Algılanan Davranış Kontrolünün Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 14(2): 189-206.
- Karabey, C. (2013). Girişimsel Düşünceyi Anlamak: Düşünme Tarzı ve Risk Tercihinin Girişimsek Öz yetkinlik ve Girişimcilik Niyeti ile İlişkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 18(3): 143-159.*
- Keleş, H.N., Özkan, T.K., Doğaner, M. ve ALTUNOĞLU, A.E. (2012). *Ön lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. International Journal of Economic and Administrative Studies. 5(9):108-118.*
- Koh, C. H. (1996). Testing hypotheses of entrepreneurial characteristics: A study of HongKong MBA students, *Journal of Managerial Psychology, 11(3): 12-25.*
- Linan, F. ve Chen, Y. W. (2009). Development and Cross-Cultural application of a specific instrument to measure entrepreneurial intentions. *Entrepreneurship theory and practice, 33(3), 593-617.*
- Luthje, C., & Franke, N. (2003). The „making“ of an entrepreneur: testing a model of entrepreneurial intent among engineering students at MIT. *R&D Management, 33(2), 135-147.*
- Marangoz, M. (2012). *Girişimcilik*, İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Ören, K. ve BİÇKES, M. (2011). Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Potansiyeli Üzerindeki Etkileri: Nevşehir’deki Yüksek Öğrenim Öğrencileri Üzerinde Yapılan Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 16(3): 67- 86.
- Özdevecioğlu, M. ve KARACA, M. (2015), *Girişimcilik, Girişimci Kişilik*, Konya: Eğitim Yayınevi

SYAD**2019/1**

- Özer, E. (2013). *Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Duyusal Zeka ve Beş Faktör Kişilik Özellikleri Açısından İncelenmesi* (Doktora Tezi) Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özkalp, E. ve Kirel, Ç., (2010). *Örgütsel Davranış*, Bursa: Ekin Yayınevi.
- Özler, N., Giderler, C., Baran, H., (2017). Özyeterlilik ve Kontrol Odağının Bireylerin Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *International Journal of Management Economics & Business, ek Özel Sayısı; Zonguldak Vol. 13, : 736-747.*
- Park, H. ve Antonioni, D. (2007). Personality, Reciprocity, and Strength of Conflict Resolution Strategy. *Journal of Research in Personality*. 41, 110–125.
- Petrides, K., ve Furnham, A.(2003). Trait emotional intelligence: *Behavioural validation in two studies of emotion recognition and reactivity to mood induction*.*European Journal of Personality*, 17, 39–57.
- Soysekerci, S.,(2013). *Uygulamalar ve Şirket Örnekleriyle Girişimcilik*, İstanbul: Kriter Yayınevi
- Şeşen, H., Soran, S., Caymaz, E., (2014). Toplumsal Kültürün Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Niyetine Etkisi: Sosyal Ağ Kullanımının Aracılık Rolü. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 41(2): 110-125
- Tan, M. Ve Demir, M., (2018). İşgörenlerin Kişilik Özelliklerinin Sanal Kaytarma Davranışı Üzerindeki Etkisi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 4(1), 49-60.
- Tekin, M.(2004) *Girişimcilik*, Ankara: Detay Yayıncılık
- Tikici, M. ve Aksoy, A., (2009). *Girişimcilik ve Küçük İşletmeler*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Timuroğlu, K. ve Çakır, S., (2014). Girişimcilerin Yeni Bir Girişim Yapma Niyetlerinin Risk Alma Eğilimi ile İlişkisi. *AKÜ. İİBF. Dergisi* 16(2):119-136
- Tomak, S., (2015) *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yöneticiliği*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Top, S. (2006). *Girişimcilik "Keşif Süreci"* İstanbul: Beta Yayıncılık
- Türkmen, F. (2013). *Kişilik Tiplerinin Çatışmayı Yönetme Yöntemlerine Etkisi*(Doktora Tezi) Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Uslu, D., (2015). *Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Bölümü Öğrencilerinin Girişimci Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Niyetinin Duyusal Zeka Faktörlerine Göre İncelenmesi*. (Doktora Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Wang, K.C. & Wong, P.K. (2004). Entrepreneurial interest of university students in Singapore. *Technovation* 24(2): 163–172.
- Wong, P. K., Ho, Y. P., ve Low, P. C. (2014). Do university entrepreneurship programs influence students' entrepreneurial behavior? An empirical analysis of university students in Singapore. *Innovative Pathways for University Entrepreneurship in the 21st Century*, 24, 65-87.
- Wood, V. F. ve Bell, P. A. (2008). Predicting Interpersonal Conflict Resolution Styles From Personality Characteristics. *Personality and Individual Differences*, 45(2008), 126-131.
- Yeşilay, R. ve Yavaş, V. (2017) Öğrencilerin Girişimcilik Niyetinin Planlanmış Davranış Teorisi Çerçevesinde İncelenmesi: Sivil Havacılık Alanında Öğrenim Gören Önlisans Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi Dergisi* 6(1). 145-172.
- Yüksel, H., Cevher, E., Yüksel, M. (2015). Öğrencilerin Girişimci Kişilik Özellikleri ile Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 5(1): 143-156.

Zhang, Y., Duysters, G. ve Cloudt, M. (2013). The role of entrepreneurship education as a predictor of university students' entrepreneurial intention. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 9(1): 1-19.

SYAD

2019/1